

Socialutskottets betänkande 2024/25:SoU6

Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2023

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

I skrivelsen redogör regeringen för förvaltningen av Allmänna arvsfonden och redovisar hur Arvsfondsdelegationen fördelade stöd från fonden under 2023. Regeringen redogör vidare för sin bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling samt analyserar fördelningen av stöd inom olika områden. I skrivelsen anges också den kommande inriktningen av stöd ur arvsfonden och de områden som enligt regeringen bör prioriteras vid Arvsfondsdelegationens stödgivning.

Behandlade förslag

Skrivelse 2023/24:162 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2023.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2023	5
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Skrivelsen	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2023

Riksdagen lägger skrivelse 2023/24:162 till handlingarna.

Stockholm den 14 november 2024

På socialutskottets vägnar

Christian Carlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christian Carlsson (KD), Fredrik Lundh Sammeli (S), Carita Boulwén (SD), Mikael Dahlgvist (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Anna Vikström (S), Leonid Yurkovskiy (SD), Gustaf Lantz (S), Malin Höglund (M), Karin Rågsjö (V), Christofer Bergenblock (C), Mona Olin (SD), Christian Lindefjärd (SD), Karin Sundin (S), Thomas Ragnarsson (M), Katarina Luhr (MP) och Gulan Avcı (L).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet skrivelse 2023/24:162 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2023.

Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottets överväganden

Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2023

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Skrivelsen

Förvaltningen av Allmänna arvsfonden

Skrivelsen innehåller regeringens årliga redovisning till riksdagen för hur Allmänna arvsfonden har förvaltats och hur stöd har fördelats under det föregående räkenskapsåret, samt för den kommande inriktningen av stödet.

Allmänna arvsfonden har till ändamål att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för målgrupperna barn, ungdomar, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

Kammarkollegiet förvaltar Allmänna arvsfondens egendom som en särskild fond och Arvsfondsdelegationen beslutar om fördelning av stöd ur fonden. Det framgår av lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden att stöd får lämnas till en verksamhet som är utvecklande för någon av Allmänna arvsfondens målgrupper och som har förutsättningar att främja målgruppen även efter det att stödet ur fonden har upphört. Stöd får under vissa förutsättningar även lämnas för ny-, till- eller ombyggnad av lokaler och anläggningar. Stöd får inte lämnas till en organisations löpande verksamhet eller till en organisation som har skulder för svenska skatter eller avgifter hos Kronofogdemyndigheten eller som är i likvidation eller försatt i konkurs.

Fördelningen av stöd ur Allmänna arvsfonden 2023

Beslutade bidrag uppgick under 2023 till 763 miljoner kronor, mätt som ettåriga beslut. Jämfört med 2022 var det en ökning med 22 miljoner kronor. Nästan hälften av de beviljade medlen har gått till ungdomsprojekt, vilket är en knapp minskning jämfört med 2022. Andelen beviljade medel för målgrupperna barn och äldre personer har ökat medan fördelningen av medel till förmån för personer med funktionsnedsättning har minskat något.

Idrottsföreningar var under 2023, likt föregående år, den organisationskategori som fick flest bifallsbeslut – knappt 23 procent. Mer övergripande mål för projekten har bl.a. varit att skapa nya mötesplatser och främja fysisk och psykisk hälsa.

Regeringens bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling

Att fondmedlen används korrekt är enligt regeringen centralt för att bibehålla Allmänna arvsfondens legitimitet. Det är angeläget att Arvsfondsdelegationen fortsätter att förstärka kontroll- och granskningsfunktioner, och åtgärder behöver vidtas för att säkerställa en god kontroll av stödmottagande organisationer och arvsfondsärenden, såväl före som efter beslut om stöd ur fonden.

Regeringen bedömer att det är positivt att informationsinsatserna i hög grad varit fokuserade på den nya målgruppen äldre personer. Det är positivt att de beviljade medlen till målgruppen har ökat, men det bedöms finnas behov av fortsatta insatser för att sprida information om att äldre är en av målgrupperna.

Vidare anför regeringen att antalet inkomna ansökningar och beviljade projektmedel ökade under 2023 och nu börjar nå nivåerna före covid-19-pandemin, vilket är en viktig utveckling. Det är också positivt att en stor andel av projekten lever vidare även efter det att finansieringen ur fonden upphört.

Regeringen bedömer sammanfattningsvis att medel ur Allmänna arvsfonden under 2023 fördelades på ett väl genomfört sätt i enlighet med fondens ändamål och inom ramen för de områden regeringen prioriterar. Liksom tidigare år har en mycket stor andel av projekten fokus på att främja fysisk och psykisk hälsa.

Inriktning och prioriterade områden 2024

Enligt lagen om Allmänna arvsfonden ska regeringen ange den kommande inriktningen av fondens stöd. Det gör regeringen genom att i den aktuella skrivelsen även ange inriktningen för funktionshinderspolitiken, barnrättspolitik, ungdomspolitik och äldrepolitiken. I skrivelsen anger regeringen även sådana områden som är angelägna att utveckla och som därför bör prioriteras vid medelsfördelningen som beslutas av Arvsfondsdelegationen.

Regeringen anser att de nuvarande 13 områden som har bedömts som prioriterade vid Arvsfondsdelegationens medelsfördelning bör kvarstå, med vissa språkliga förtydliganden. För kommande år ska Arvsfondsdelegationen vid medelsfördelningen därför prioritera projekt som syftar till att

1. stärka åtnjutandet av barnets rättigheter
2. öka delaktigheten och stärka demokratin
3. förebygga våld, mobbning och trakasserier
4. främja arbete med att stödja brottsoffer
5. främja ett starkt föräldraskap
6. främja psykisk och fysisk hälsa
7. öka delaktigheten i kulturlivet
8. främja etableringen på arbetsmarknaden
9. stärka åtnjutandet av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning

10. öka delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättningar
11. stärka förutsättningarna för nyanländas mottagande och etablering
12. öka jämställdheten och jämlikheten
13. stärka inflytandet för barn och unga.

Projekt inom det prioriterade området 4 som syftar till att främja arbetet med att stödja brottsoffer inom målgrupperna kommer att redovisas först i Arvsfondsdelegationens verksamhetsberättelse för 2024.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning om att medel ur Allmänna arvsfonden under 2023 fördelades på ett väl genomfört sätt i enlighet med fondens ändamål och inom ramen för de områden regeringen prioriterar.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2023/24:162 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2023.